

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

F08

Hely

Idő

"1932"

Személy

Szerző: *Hegedős Gyula*

Cím: *Az első kerülettörténeti múzeum Budapestten.*

Forrás: *Nemzeti Ujság*

Bp.

(Hely)

1932. I. 6.

(Idő)

AZ ELSŐ KERÜLETTÖRTÉNETI MUZEUM BUDAPESTEN

Buda, Pest és Óbuda egyesítés óta a Székesfőváros III. kerülete, a hajdani Óbuda, a magyar metropolis két évezredes multjának ősi magja és a hozzátartozó Ujlak a többi kerület amerikai formu fejlődése mellett a főváros kulturális életében elvesztették régi jelentőségüket és ezek mellett teljesen háttérbe szarultak. Ennek következtében állott be az a helyzet, hogy 1927-ig nem létesült Óbudán olyan közgyűjtemény, amely a város multjának teljes és összefogó képét igyekezett szemléltetővé tenni.

A főváros muzeumainak Óbudától való távolsága, a Polgár-téren maradt óbudai emlékek elhallódásának veszedelme, a régi Óbuda patinás földjéből állandóan napvilágra kerülő régészeti leletek megbecsülésére és megmentésére való nevelés szükségességének felismerése, valamint a kulturában önhibáján kívül legelmaradottabb budapesti kerület szellemi szintje emelésére való törekvés, 1927-ben arra indították *Palóczy Edgár* fővárosi tanárt, Budapest történetének egyik kiváló ismerőjét, hogy másfél évtizedes előkészítő munka után megalapítsa a Székesfőváros első kerülettörténeti gyűjteményét: az Árpád Muzeumot, amely alapítása óta a Kiskorona-utcai iskola épületében talált otthonra. A figyelemreméltó új közgyűjteményről szakkörökben ma már ismeretes, hogy hivatva lesz jobb idők beköszöntésével az Óbudai Kulturpalota gyűjteményének alapjává lenni.

Hasonló elgondolás, a muzeum-decentralizáló elv szülte Budán a Halász bástyában Budavár Muzeumát, (a Lapidáriumot), amelyet a közelmultban nyitottak meg. Az Árpád-Muzeumnak, illetve az Óbudai Kulturpalotának országos, nemzeti és helykegyeleti jelentőséget ad azonban az a körülmény, hogy Óbuda, Árpádnak, a Honfoglalónak és Honalapítónak sírhelye s így az új intézmény az országos Árpád-kultusznak lesz budapesti középpontja s így idegenforgalmi szempontból is a III. kerület fellendüléséhez fog vezetni. A kulturpalota elé kerülő *Attila-Árpád szobor* szimbóluma lesz a régi *Etzelburg-nak* és *Árpádsírnak* és a kerület közel két évezredes multjának beszédes emléke, aminőt kevés európai metropolis mutathat majd fel. Művészeink számára a megvalósítandó terveknek egész sora adódik így.

Három év alatt sikerült *Palóczy Edgár*nak a legmostohább viszonyok között minden anyagi támogatás nélkül oly közgyűjtemény alapját létrehozni, amely máris a magyar muzeológia legkiválóbb szakemberének elismerését vivta ki. Az Árpád-Muzeum még aránylag kicsiny, de válogatott gyűjteményében, amely helyszűke miatt csak a szakemberek előtt áll nyitva, láttunk nagybecsű feliratos kőemlékeket, az óbudai föld kerámiai multjának két évezredet felölelő emlékeit, a régi Óbuda életének számos érdekes reliquiáját, gazdag éremtárt, számos óbudai vonatkozású numizmatikai unikummal, a kerület híres szülöttjeinek és halottjainak arcképcsarnokát és ereklyéit, valamint a világháborúból óbudai harcások adományozta gazdag világháborús gyűjteményt.

Óbuda régiségeinek számos nagybecsű emléke ma kiszakítva eredeti környezetéből, a már nagy távolsága miatt is nehezen megközelíthető városligeti Székesfővárosi Muzeumban van elhelyezve. Óbuda hazafias közönsége azonban joggal elvárhatja, hogy önálló városi multjának emlékeit saját falai között őrizze, akár a régi *Zichy-kastélyból*, akár a *Kiscelli-kolostorból* létesítendő, vagy újonnan épülő Óbudai Kulturpalota keretében.

Ma még az Árpád-muzeum hivatalosan mint iskolai gyűjtemény szerepel. Keretei és célkitűzései, gyűjteménye és munkaköre azonban már messze túllépte egy iskolai gyűjtemény kereteit. Fontos muzeológiai szempontok, helyszükének megszüntetése és gyűjteményeinek rendszeres kibővítése imperative utalnak arra, hogy a főváros első kerülettörténeti muzeuma, a modern decentralizáló muzeumpolitikának ezen első magyar alkotása teljesen önállósíttassék, illetve a budavári Halászbástya-muzeumához hasonlóan, mint a Székesfővárosi Muzeum fiókintézménye folytassa működését.

A III. kerület kültelkén elhelyezett, nehezen megközelíthető, télen zárt Aquincumi-muzeum nem képes ezen hiány pótlására, sőt idővel megrendőlt tárgyává teendő, hogy európai hírű gyűjteménye nem érvényesülne sokkal hatásosabban egy Óbudai Kulturpalota keretében, amely a tervezett új Duna-hidddal együtt a kerületet a főváros többi kerületénél méltó testvérévé avatná, sőt a Nemzeti Muzeumban a legszerencsétlenebbül, sőtét folyó sokon elhelyezett óbudai származású római kőemlékek bevonásával a berlini Pergamon muzeum mintájára egy Pannoniai-Muzeum alakjában Budapestet elsőrendű, idegenforgalmi szempontból fel sem becsülhető új közgyűjteményhez juttatná.

Hegedős Gyula